

Brüssel, 22. juuli 2025
(OR. en)

Institutsioonidevahelised
dokumendid:
2025/0222 (COD)
2025/0550 (COD)

11748/25
ADD 2

EDUC 326	GENDER 166
JEUN 201	ANTIDISCRIM 76
SPORT 31	SAN 489
SOC 533	IND 287
COMPET 756	PROCIV 105
DIGIT 147	HYBRID 98
ENV 719	DISINFO 68
CADREFIN 106	JAI 1115
FIN 897	SERVICES 34
IA 89	POLGEN 99
CODEC 1043	MI 561
CULT 88	RELEX 1037
CULT HERIT 10	INF 123
AUDIO 68	COPEN 229
FREMP 212	JUSTCIV 138
DATAPROTECT 163	DROIPEN 90

SAATEMÄRKUSED

Saatja: Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor

Kättesaamise kuupäev: 17. juuli 2025

Saaja: Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär

Komisjoni dok nr: SWD(2025) 551 final

Teema: KOMISJONI TALITUSTE TÖÖDOKUMENT
MÕJU HINDAMISE ARUANDE KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE
Lisatud dokumendid:
Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse programm AgoraEU aastateks 2028–2034 ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) 2021/692 ja (EL) 2021/818 ning
Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse programm „Erasmus+“ aastateks 2028–2034 ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) 2021/817 ja (EL) 2021/888

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument SWD(2025) 551 final.

Brüssel, 16.7.2025
SWD(2025) 551 final

KOMISJONI TALITUSTE TÖÖDOKUMENT
MÕJU HINDAMISE ARUANDE KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE

Lisatud dokumendile:

**Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse programm
AgoraEU aastateks 2028–2034 ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) 2021/692 ja
(EL) 2021/818**

ning

**Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse programm
„Erasmus+“ aastateks 2028–2034 ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) 2021/817
ja (EL) 2021/888**

{COM(2025) 550 final} - {SEC(2025) 547 final} - {SWD(2025) 550 final}

Mõjuhindangus keskendutakse ELi rahastusele, millega toetatakse **piiriülese hariduse, koolituse, solidaarsuse, noorte, meedia, kultuuri- ja loomesektorite, väärtuste ja kodanikuühiskonna** poliitikavaldkondi. Mõjuhindangu eesmärk on hinnata järgmise mitmeaastase finantsraamistiku programme käsitlevate seadusandlike ettepanekute aluseks olevaid kõige olulisemaid poliitikavalikuid.

Praeguste 2021.–2027. aasta rahastamisviiside vahehindamise tulemuste põhjal võetakse mõjuhindangus arvesse ka poliitilistes suunistes sätestatud eesmärki, mille kohaselt peaks ELi uus pikaajaline eelarve olema sihipärasem, lihtsam, mõjusam ja liigendatud vähemate programmide kaudu.

Poliitikaaspekte võetakse arvesse konteksti, probleemide määratlemise ja eesmärkide analüüsis, millest lähtutakse rahastamisstruktuuri valikul. Arvestades, et järgmise mitmeaastase finantsraamistiku struktuur erineb oluliselt praegusest,¹ **ei hõlma mõjuhindang praeguses etapis eelarvestsenaariume.**

Lisaks praeguste programmide vahehindamiste tulemustele ja varasemate programmide lõpphindamisele tuginetakse mõjuhindangus kulutuste läbivaatamisele, mitmesugustele valdkondlikele aruannetele, uuringutele ja teadusuuringutele. Samuti kajastuvad mõjuhindangus tulemused, mis saadi avaliku konsultatsiooni käigus, kus koguti 5 845 kehtivat vastust, ning muude sidusrühmadele suunatud konsultatsioonide käigus, mille komisjon konsulteerimise raames korraldas.

Probleemid

Mõjuhindangu lähtepunktiks on teemavaldkonnaga hõlmatud poliitikavaldkondade praeguste probleemide ja nende põhjuste analüüs. Kooskõlas mitmeaastase finantsraamistiku poliitiliste suunistega ja eelkõige eesmärgiga koostada poliitikapõhine eelarve võetakse probleemide määratlemise ja eesmärkide analüüsis arvesse poliitikaaspekte, mis omakorda võetakse aluseks tulevaste rahastamisprogrammide ülesehituse valikul.

Analüüsis tehti kindlaks, et ELi eelarves on kasutamata potentsiaal aidata lahendada probleeme, mis mõjutavad selle teemavaldkonna poliitikavaldkondi. Analüüsi tulemusel määratleti **kolm** ELi finantssekkumist mõjutavat **probleemi**: neist kaks olid seotud poliitika sisuga, kolmas puudutas rahalise sekkumise kavandamist ja rakendamist mõjutavaid probleeme.

¹ Teatis „[Järgmise mitmeaastase finantsraamistiku koostamise tegevuskava](#)“ (COM(2025) 46 final).

Probleem nr 1: ohud demokraatiale, põhiõigustele ja ELi väärtustele, kultuurile ja kultuurilisele mitmekesisusele ning kodanikuühiskonna tegutsemisruumi ja meediaruumi ahenemine.

Probleem nr 2: eluks ja tööks vajalike oskuste ja võtmepädevuste nappus.

Probleem nr 3: ELi rahastamisviiside kavandamise ja ülesehitusega seotud probleemid, mis takistavad poliitikavaldkonna probleemide lahendamist.

Seejärel selgitatakse iga probleemi täpsemalt mitme põhjuse kaudu, mille abil kirjeldatakse probleemi konkreetseid aspekte ja tuuakse üksikasjalikult välja peamised küsimused, millega tuleb ELi rahalise sekkumise kaudu tegeleda. Mõjuhinnangus näitlikustatakse ka seda, kuidas kõnealused probleemid ja nende põhjused jäävad ilma ELi rahalise toetuseta tõenäoliselt püsima, ning analüüsitakse neid Euroopa Komisjoni tulevikusuundade analüüsi pädevuskeskuse poolt kindlaks tehtud megatrendide² vaatevinklist.

Eesmärgid

Seejärel liigendatakse vastus, mida tulevased ELi vahendid võivad nende probleemide lahendamiseks pakkuda, üld- ja erieesmärkideks. Eelkõige seotakse mõjuhinnangus kolm tuvastatud probleemi igauks ühe üldeesmärgiga.

Üldeesmärk nr 1: suurendada ja süvendada ELi suutlikkust pakkuda rahalist toetust ja lisaväärtust põhiõiguste ja ELi väärtuste, demokraatia, meedia ja kultuuri valdkonnas ning neid valdkondi edendada.

Üldeesmärk nr 2: suurendada ja süvendada ELi suutlikkust pakkuda rahalist ja muud toetust ning lisaväärtust piiriülese hariduse ja koolituse, noorte, spordi ja solidaarsuse valdkonnas, aidates kaasa eluks ja tööks vajalike oskuste arendamisele.

Üldeesmärk nr 3: suurendada ja süvendada ELi suutlikkust pakkuda nendes poliitikavaldkondades rahalist toetust ja lisaväärtust kavandamise abil, millega edendatakse poliitika piisavat rahastamist, lihtsustamist, koordineerimist ja koostööd.

Iga üldeesmärk jagatakse seejärel erieesmärkideks, milles kirjeldatakse üksikasjalikumalt panust, mida ELi rahaline sekkumine võib anda üldeesmärgi (üldeesmärkide) saavutamisse.

ELi meetmete vajalikkus ja lisaväärtus

Mõjuhinnanguga hõlmatud poliitikavaldkonnad tuginevad kindlalt ELi aluslepingutele, mis moodustavad õigusliku aluse rahalise sekkumise kaudu toimuvale ELi tegevusele. ELi eelarve nendes valdkondades on väga oluline ELi aluspõhimõtete jaoks, see soodustab edusamme kõigis liikmesriikides ja on eriti vajalik selleks, et 1) lahendada piiriüleseid ja ühiseid probleeme, 2) saavutada süsteemne mõju puudujääkide kõrvaldamise ja Euroopa lähenemisviisi tagamise kaudu ning 3) suurendada sise- ja välispoliitika sidusust.

² [Komisjoni megatrendide käsitlevas ülevaates](#) on välja toodud 14 megatrendi.

Kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega ilmneb ELi meetmete lisaväärtus selles, et 1) tugevdatakse liidu kodanikuks olemise, solidaarsuse ja kuuluvuse tunnet, 2) tagatakse kõrged standardid kogu ELis, 3) toetatakse ja tugevdatakse ühtset turgu ning parandatakse õiglast juurdepääsu kogu ELis ning 4) pakutakse lisaväärtust parema rakendamise kaudu. Lisaväärtust ja mõju tuleb tõlgendada olemasolevate eelarvevahendite kontekstis.

Poliitikavariandid

Võttes arvesse, et eelmises jaotises kirjeldatud probleemid püsivad tõenäoliselt ka tulevikus ning et ELi sekkumine selles valdkonnas on vajalik ja annab lisaväärtust, kaalutakse mõjuhinnangus nende probleemide lahendamiseks **kolme alternatiivset varianti tulevase liidu rahastamise struktuuri jaoks**. Esitatakse ka täiendavad variandid, mida kaaluti, kuid mis jäeti varases etapis kõrvale, nimelt liidupoolse rahastamise lõpetamine, õigusprogrammi ühendamine ja muud ühendamisvõimalused.

Variandid töötati välja mitme kriteeriumi³ alusel, mis määrati kindlaks praeguse programmitöö perioodi asjaomaseid poliitikavaldkondi toetavate ELi rahastamisviiside komponentide ja rakendusaspektide esialgse kaardistamise ja analüüsimise teel.

Esimene variant on lähtestsenaarium, milles jätkatakse olemasolevaid programme eraldiseisvatena (1. variant – jätkuvus). **Teises variandis pakutakse välja kaks programmi**, millest kumbki aitab lahendada peamiselt üht kahest poliitikapõhisest probleemist ja toetab vastavaid üldeesmärke (2. variant – eesmärgipõhine koondamine). **Kolmandas variandis pakutakse välja üksainus programm**, millega toetatakse kõigi selle teemavaldkonnaga hõlmatud poliitikavaldkondade rakendamist (3. variant – täielik integreerimine). Õigusprogramm jääb kõigi stsenaariumide puhul eraldiseisvaks selle õigusliku alusega seotud põhjustel.

Pärast kolme poliitikavariandi tutvustamist analüüsitakse mõjuhinnangus nende peamist võimalikku mõju kõige asjakohasemates sotsiaalsetes (nt panus demokraatlikku ja ühiskonna vastupanuvõimesse; panus sotsiaalsesse kaasatusse ja ühtekuuluvusse, mõju kodanike isiklikule, sotsiaalsele ja kutsealasele arengule ning kodanikuaktiivsuse arengule), majanduslikes (nt konkurentsivõime, töölesobivus) ja keskkonnamõõdetes. Lisaks esitatakse mõjuhinnangus kulude ja tulude analüüs ning variantide mõju digiüleminekule, põhiõigustele ja võrdõiguslikkusele. Samuti analüüsitakse mõjuhinnangus variantide panust ÜRO kestliku arengu eesmärkide saavutamisse.

Lisaks mõjuanalüüsile sisaldab mõjuhinnang ka **kolme variandi võrdlust, mis põhineb sotsiaalse mitme kriteeriumi hindamise mudelil**, mida peeti sellel konkreetsel juhul asjakohaseks teemavaldkonna sekkumiste suure ulatuse ja mitmekesisuse tõttu. Sotsiaalse mitme kriteeriumi hindamise kaudu võrreldakse kolme varianti neljas mõõtnes: nimelt nende **tulemuslikkust, tõhusust, sidusust ja proportsionaalsust**. Iga nimetatud mõõtnete puhul lepiti kokku eesmärkides, mis kajastavad üldeesmärkide nr 1, 2 ja 3 all esitatud prioriteete.

³ Võrdlemisel võeti arvesse järgmisi aspekte: poliitiline kontekst, mõjuhinnangus sisalduvate probleemide põhjused, õiguslik alus, pädevus/subsidiaarsus, kolmandate riikide osalemine, rakendusviisid, juhtimine, sisemine ülesehitus, sihtrühmad, brändimine ja rahastamine.

Seejärel hinnati kolme variandi mõju 39 kokkulepitud näitaja alusel, kasutades järgmist vahemikku: --- (kõige negatiivsem), --, -, =, +, ++, +++ (kõige positiivsem). Hindamine põhines eksperdi hinnangul, mis tugines praeguste hindamiste tulemustele, kulutuste läbivaatamisele, poliitilistele suunistele ja poliitikaaruannetele, uuringutele, avalikule konsultatsioonile ning sõltumatutele valdkondlikele aruannetele ja küsitlustele. Järjestus koostati eeldusel, et kõigil näitajatel on sama kaal, kasutades mudelit SOCRATES⁴. Saadud tulemuste usaldusväärsust kontrolliti lokaalsete ja globaalsete tundlikkusanalüüside abil, ehkki andmete kättesaadavus tulemuste trianguleerimiseks oli mõnevõrra piiratud. Nimetatud meetodikat ja poliitikavariantide järjestust on täiendavalt selgitatud mõjuhinnangu 4. lisas.

Eelistatud poliitikavariant

Selle võrdlemise tulemusest nähtub, et **variant 2 („eesmärgipõhine koondamine“)** pakub teiste kaalutud variantidega võrreldes rohkem võimalusi. Eelkõige võimaldab see paremat koordineerimist, suuremat paindlikkust ja ELi eelarve mõjusamat kasutamist, säilitades samal ajal selge keskendumise poliitikaeesmärkidele. Kokkuvõttes pakub 2. variant optimaalset tasakaalu lihtsustamise ja poliitika asjakohasuse vahel. Lisaks vastab see variant kõige rohkem sidusrühmade ja üldsuse nõudmistele, milleks on parem juurdepääs rahastamisele, vahendite eraldamise paindlikkus ning väljakujunenud brändide nähtavuse säilitamine selle teemavaldkonna raames.

Algatuse edukust jälgitakse 2027. aasta järgse eelarve tulemusraamistiku abil.

⁴ Vt parema õigusloome vahend nr 62. Mõjumaatriksis sisalduvale teabele vastava poliitikavariantide järjestuse saamiseks kohaldati analüüsis mittekompenseeriva matemaatilise ühendamise reeglit.